

ÄÄNIKUVITTELU

Äänimaiseman rakentaminen osaksi visuaalista kokonaisuutta

ÄÄNIKUVITTELU

Tämä äänimaisemaan johtava tehtäväkokonaisuus on äänitiedostona alta löytyvän linkin takana. Ääneen luettuja tehtävän antoja on yhteensä viisi ja ne on suunniteltu noin viidelle kerralle:

1. Kolme kuunteluharjoitusta & Black-out-runo
2. Sanoista ääniin äänittämällä
3. Äänen editointi ja työstäminen
4. Äänimaailman viimeistely ja kokonaistaminen
5. Äänimaailmoiden kuuntelu

Tämä pdf on opettajalle äänitiedostojen lisäohjeeksi ja tueksi.

Ennen kuin aloitatte,

määritelkää mihin visuaaliseen teokseen tai kokonaisuuteen haluatte äänimaailman luoda!

Sitten voitte ryhtyä kuuntelemaan:

[TÄSTÄ LINKISTÄ PÄÄSET KAIKKIIN ÄÄNITIEDOSTOIHIN](#)

1.

1a: KOLME KUUNTELUHARJOITUSTA 1b: BLACK-OUT-RUNO

Huomio ja valmistele etukäteen:

Ensimmäisellä kerralla tehdään kuunteluharjoituksia ääniviestin ohjeistamana (1a) sekä luodaan runot black-out-tekniikalla (1b).

Kuuntelutehtävät on ajateltu tehtäväksi samassa tilassa, esimerkiksi luokassa. Näin luokkatilasta, joka ensiajattelulla tuntuu äänellisesti tylsältä tai tyhjältä, paljastuu erilaisia ääniä, nyansseja ja äänen lähteitä. Lisäksi samassa tilassa tehtyjä tehtäviä voidaan vertailla ja siten huomata, että eri ihmiset kuulevat eri asioita ja eri tavalla.

Black-out-runoa varten tarvitaan paperia (A4 tai A3), kyniä, vanhoja kirjoja, sanomalehtiä, vanhoja tekstitulosteita tai muuta valmista tekstiä sekä mustat (paksuhkot) tussit. Opiskelijat voivat myös ensin itse hakea ja tulostaa valmiita tekstejä netistä, ja työstää niitä. Toimivia ja inspiroivi tekstejä voivat olla laulunsanat, wikipedia-artikkelit, uutiset, blogikirjoitukset...

Ajankäyttö:

1. Ääniviesti (12:54)
2. Lopputunti työskentelyä black-out-runon parissa

1a

TEHTÄVÄ: KOLME KUUNTELUHARJOITUSTA

I - "Istu 1 minuutti juuri siinä paikassa missä nyt olet ja vain kuuntele ympäristöäsi. Älä tee mitään muuta kuin kuuntele. Pidä tämä ääniviesti päällä, koska mä ilmoitan sitten, kun aika on kulunut ja annan uuden tehtävän. Olkaa hyvä." (minuutin kuluttua uusi tehtävä)

II - "Kirjoita ylös kaikki tilassa olevat äänet. Mieti näiden äänien piirteitä. Esimerkiksi mikä on kaukaisin tällä hetkellä kuuluva ääni, entä mikä on kaikista lähimpänä. Mikä ääni on kaunein? Mikä ääni on pyöreä, ja mikä kulmikkain?" (kolmen minuutin kuluttua uusi tehtävä)

III - "Tällä kertaa piirrä paperille luonnostellen pieni kartta tilasta, jossa olet. Piirrä karttaan äänet, joita kuulet tilassa. Ne voivat olla piirretty minä vain haluamiasi kiemuroina, söyhkeröinä tai vaikka säihkeinä." (kolmen minuutin kuluttua kuuntelutehtävät päättyy)

1b

TEHTÄVÄ: BLACK-OUT-RUNO

Tehtävää varten tarvitaan mustat tussit ja valmiin tekstin, joita pitäisi olla luokassa valmiina. Jokainen valitsee tekstin ja luo niin kutsutun black-out-runon tussaamalla yli sanoja tekstistä niin, että jäljelle jääneet sanat luovat jotain uutta. Tekstiä käydään läpi poistaen siitä referenssinä olevaan visuaaliseen teokseen sopimattomia sanoja. Poistaminen tehdään intuitiivisesti omaan ajatukseen luottaen, ei analyttisesti. Jäljelle jää noin kymmenen sanaa, sanaparia tai lauseenpätkää.

Kysymyksiä ja ohjeita työskentelyyn:

Seuraavalla kerralla jatketaan runojen parissa, joten ne kannattaa jättää luokkaan tai opettajalle.

2.

SANOISTA ÄÄNIIN ÄÄNITTÄMÄLLÄ

Huomio ja valmistele etukäteen:

Jokainen tarvitsee edellisellä kerralla tekemänsä black-out-runon sekä äänittämistä varten puhelimen.

Ajankäyttö:

1. Ääniviesti (4:12)

2. Työskentelyä

3. 15 min edellisen kerran black-out-runojen lukeminen ja ja äänitysten kuuntelu

KUUNTELE

TÄSTÄ

2.

2.

TEHTÄVÄ: ÄÄNIEN ÄÄNITYS

Oppilaat etsivät jokaiselle edellisellä kerralla tehdyn black-out-runon sanalle tai sanaparille äänelliset vastineet ja äänittävät ne puhelimiinsa. Jos tekstissä on esimerkiksi sana "Trombi", niin ääni voi olla mikä tahansa, joka kuulostaa omasta mielestä trombilta. Myös herkulliselle lauseelle voi etsiä äänen.

Oppitunnin loppuksi jokaisella on n. 10 ääntä puhelimessaan. Oppilaat siis kuuntelevat ympäristöönsä tai tuottavat itse inspiroivia ääniä. Ääniä kannattaa etsiä eri tiloista, testailla eri materiaaleja, tuottaa omalla suulla tai keholla, sisältä, ulkoa...

Kysymyksiä ja ohjeita työskentelyyn:

Jos joku äänitys ei kuulosta hyvältä sen voi ottaa aina uudestaan. Yksinkertainen vinkki on vaihtaa mikin (puhelimien) paikkaa ja testata miten ääni muuttuu. Lisäksi "äänitysvahingot" kuulostaa usein tosi hyvältä, koska niitä ei osaa ennalta kuvitella.

Seuraavalla kerralla jatketaan äänitysten kanssa sitten eteenpäin, joten ne kannattaa pitää hyvässä tallessa.

REC

BLACK-OUT-RUNO

* PUHELIMEEN ÄÄNITETTYJÄ ÄÄNIÄ

Rajuilma ->	* skriikfiiih *
Kaatuviiden puiden alle ->	* aif haif*
Lentelee. ->	* brrr fluuuhh*
Lipputangot voivat jäädä. ->	* dym dy dym jaah ihh*
Trombin tuulen nopeutta ->	* pöf föf föf föö*
pienellä alueella ->	* brrr lsliislii*
riittävän läheltä ->	* tik tok tik tok tik*
tornadojen tuulta ->	* naps krääks sssss*
päähän siirtymisen ->	* suiiiiiiiiiiiiihhhhh *
Voimakkuudella ->	* hffhhh hhhööff*

3.

ÄÄNEN EDITOINTI JA TYÖSTÄMINEN

KUUNTELE
TÄSTÄ
3.

Huomio ja valmistele etukäteen:

Työskentelyssä tarvitaan tietokoneita. Työskentely on ajateltu tehtäväksi pareittain. Näin äänitettyä materiaalia ja ideoita toteutukseen on enemmän ja ongelmia on ratkomassa kahdet aivot. Toki tehtävän voi tehdä yksinkin. Eli, ryhmä tarvitsee tietokoneet käyttöönsä, sekä työkaluksi äänen editointiin tarkoitettun ohjelman. *Audacity* on netistä ladattavissa oleva ilmaisohjelma PC:lle ja MAC:lle, lisäksi MAC:lla on valmiina myös *Garageband*. On varmaan yksinkertaisinta, että kaikilla ryhmillä on käytössään sama ohjelma, näin he voivat keskenään jakaa vinkkejä.

Opettajan kannattaa avata ohjelma itse etukäteen ja vähän tsekkailla mistä siinä on kyse. (Rohkaisuna kerrottakoon, että ääniviesteillä puhuva taidepedagogi Mellanen ei ole saanut mitään äänityöopetusta ja on ottanut molemmat ohjelmat nopeasti itsenäisesti haltuun.)

Ajankäyttö:

Ääniviesti 3:30, lopputunti työskentelyä

3.

TEHTÄVÄ: ÄÄNIEN TYÖSTÄMINEN

Aloittakaa edellisellä kerralla äänitettyjen äänien editointi äänikokonaisuudeksi. Opiskelijoiden puhelimella äänittämät materiaalit tuodaan tietokoneelle esim. lataamalla tai lähettämällä sähköpostin kautta. Editointiohjelmassa ääniä voidaan järjestää, kopioida, muokata, leikata jne erilaisin työkaluin ja efektein. Äänistä koostetaan kestoltaan 4-10 minuutin mittainen äänimaailma.

Kysymyksiä ja ohjeita työskentelyyn:

Ääni voi kuulostaa hyvin erilaiselta livenä ja äänitettynä, erilaisuudesta huolimatta äänite voi kuitenkin olla käyttökelpoinen.

Editointiohjelman kanssa pärjää parhaiten kun vaan aloittaa ja kokeilee rohkeasti. Aina on "un-do"! Huomioikaa, että ääniraidat voivat olla päällekkäin, jolloin ne myös soivat yhtäaikaan.

Muistakaa miettiä, että minkälaisia tapahtumia, elämää ja toimintaa, tässä äänimaailmassa tapahtuu.

Muistakaa hyödyntää myös Youtuben tutorialeja! Esim:

Garageband: <https://www.youtube.com/watch?v=TrwAJdq3HBo>

Audacity: <https://www.youtube.com/watch?v=WWFvG1-AmNk>

4.

ÄÄNIMAAILMAN VIIMEISTELY JA KOKONAISTAMINEN

Huomio ja valmistele etukäteen:

Editointivaihe jatkuu, joten opiskelijat tarvitsevat edelleen tietokoneet ja editointiohjelmat.

Ajankäyttö:

Ääniviesti 2:48, lopputunti työskentelyä

KUUNTELE

TÄSTÄ

4.

4.

TEHTÄVÄ: ÄÄNIEN TYÖSTÄMINEN

Jatkakaa edellisellä kerralla aloitetun ääniteoksen työstämistä niin, että jokainen pari saa teoksensa viimeistelyä ja kuunteluvalmiiksi. Valmiit teokset exportataan wav. tai mp3. tiedostoiksi ja lähetetään opettajalle.

Huom. Seuraava kerta on omistettu vain kuuntelulle. Älkää siis spoilatko seuraavalle kerralle kaavailtua kuunteluhetkeä kuuntelemalla teoksia etukäteen ja suunnittelematta.

Kysymyksiä ja ohjeita työskentelyyn:

Viimeistelyssä kannattaa:

- kuunnella erityisesti kokonaisuutta
- miettiä miten teoksen eri ääniosaset liittyvät toisiinsa
- luoda taustalle äänimatto, jos äänet tuntuvat irrallisilta
- tutkia miten ääni- ja visuaalinen teos toimivat yhdessä kokonaisuutena

5.

Äänimaailmoiden kuuntelu

Huomio ja valmistele etukäteen:

Tällä kertaa kuunnellaan ryhmän valmiita teoksia. Tätä varten tilassa tulee olla laite teoksien soittamiseen sekä äänentoisto (esim. tietokone, kaijuttimet, kuulokkeita jne). , joiden toimivuus on testattu etukäteen.

Kannattaa muistaa, että ensimmäistä kuuntelukertaa ei saa takaisin. Eli teoksia ei kannata esimerkiksi kuunnella ensin vähän ja sitten alusta uudelleen. Valmistelkaa tila ja laitteet. Rauhoita ryhmä ja tilanne, jotta voitte vain keskittyä kuuntelemaan. Ensimmäisellä kuuntelukerralla huomaa asioita, joita ei enää myöhemmin välttämättä kuule tai hahmota.

Ajankäyttö:

Ääniviesti 2:26, lopputunti kuuntelua ja keskustelua

KUUNTELE
TÄSTÄ
5.

5.

TEHTÄVÄ: KUUNNELKAA ÄÄNIMAISEMIÄ

Jos kaikki on mennyt suunnitellusti, ääniteokset ovat nyt valmiit kuunneltaviksi. Kuunnelkaa luomanne äänimaailmat visuaalisen teoksen äärellä.

Ohjeista oppilaat suunnittelemaan oman teoksensa kuunteluhetki. Ratkaistavia asioita on esimerkiksi: äänilähde, äänenvoimakkuus, kuulijoiden sijoittuminen suhteessa äänilähteeseen ja visuaaliseen teokseen, jonka pohjalta äänimaailma on luotu, muut aistit (tilan valaistus...). Vinkki: Myös kaijuttimien sijoittaminen esimerkiksi ämpäriin vaikuttaa ääneen ja tunnelmaan.

Kysymyksiä työskentelyyn:

Teoksia kuunnellessa tai kuuntlun jälkeen voitte miettiä:

- mihin äänen ilmaisu(voima) perustuu
- mihin äänellä voi vaikuttaa
- mitä erilaisia ilmaisun ja kokemisen mahdollisuuksia ääni avaa
- miten äänimaailma muuttaa visuaalista teosta

Lopuksi:

Kuulisimme mielellämme teistä, kuuntelisimme äänimaailmoja, joita tämän prosessin avulla on luotu ja vierailisimme näyttelyissä, joissa ne soi!

Kuulemisiin siis!

Eliel Tammiharju, 040-518 7854, eliel.tammiharju@gmail.com

Laura Mellanen, 040-515 3693, laura.mellanen@gmail.com